

اریک امانوئل اشمیت

وقتی اثری هنری بودم

مترجم: سیلویا بجانیان

www.ketab.ir

نشر
تیما

سرشناسه: اشمیت، اریک-امانوئل، ۱۹۶۰ - م Schmitt, Eric-Emmanuel
عنوان و نام پدیدآور: وقتی اثری هنری بودم/ اریک-امانوئل اشمیت؛ مترجم: سیلیویا بجانیان
مشخصات نشر: تهران: نشر نیماژ، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۷-۵۸۴-۱
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
موضوع: داستان‌های فرانسه -- قرن ۲۰ م.
موضوع: French fiction -- 20th century
شناسه‌ی افزوده: بجانیان، سیلیویا، ۱۳۳۷، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۸۴۳/۹۱۴ رده‌بندی دیویی: PQ ۲۶۶۱
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۵۹۰۳۸۷۵

اریک امانوئل اشمیت وقتی اثری هنری بودم مترجم: سیلیویا بجانیان

نشر: نیماژ

ویراستار: یاسمین حشدری

ویراستار: ابرار عطا جولایی

نمونه‌خوان: شکبیا عسگریور

مدیر هنری و صراح گرافیک: حمد جهانی مقدم

لیتوگرافی: نقش‌آور/ چاپ و صحافی: کهنمویی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹، تیراژ: ۱۱۰ نسخه

ISBN 978-600-367-584-1

نشر
نیماژ

فروشگاه مرکزی: خیابان کریم‌خان زند، خیابان خردمند جنوبی، نبش کوچه‌ی ناز

کافه‌کتاب نیماژ/ تلفن: ۸۸۸۴۲۰۶۰

فروشگاه: خیابان شریعتی، نرسیده به خیابان دولت، شماره ۱۵۷۱

تلفن: ۲۲۶۰۲۵۵۵

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی‌نژاد، شماره ۱۸۴

تلفن: ۶۶۴۱۱۴۸۵

حق چاپ و نشر انحصاراً محفوظ است

اینستاگرام: Nimajpublication

Site: www.nimaj.ir Email: Nimajpublication@gmail.com

۰۹۱۹۵۱۴۴۱۰۰

مقدمه‌ی مترجم

اریک امانوئل اشرف، نویسنده، نمایشنامه‌نویس و فیلسوف فرانسوی، در سال ۱۹۶۰، در شهر پاریس به دنیا آمده است. نمایشنامه‌های او در بیش از پنجاه کشور روی صحنه رفته و به پهلوسه زبان ترجمه شده است. او تاکنون برنده‌ی چند جایزه‌ی تئاتر مولیر فرانسه، برتین مجارعه‌ی استانی گنکور، جایزه‌ی آکادمی بالزاک و تعداد زیادی جوایز فرانسوی و خارجی دیگر شده است.

وقتی اثری هنری بودم در سال ۲۰۰۳ منتشر شد، زمانی که تلفیق مکاتب کلاسیک و مدرن و شخصیت‌هایی که نام‌های اساطیری و عناصر دارند این ویژگی تضاد و تقابل انسان با گذشته و حال را به شکلی نامتعارف آشکار می‌نماید. رمان به مکتب رئالیسم جادویی تعلق دارد. در ساختار این نوع داستان‌ها واقعیت دگرگون و دنیای واقعی و روابط علت و معلولی آن، به گونه‌ای خاص، بازآفرینی می‌شود. رئالیسم جادویی ترکیبی است از واقعیت و افسانه و تاریخ. در این داستان‌ها نخست همه چیز عادی به نظر می‌رسد، تا ورود عنصری جادویی و غیرطبیعی به صحنه.

ارتباط چندبعدی با بازی‌های زبانی و کلیشه‌های اغراق‌آمیز و تکراری و ترکیبات ابتکاری و گاه بی‌ربط از زبان شخصیت‌هایی بیان می‌شود که، در موقعیتی

بینابین تراژدی و کمدی، اسیر شرایط جبری و فشارهای ناخوشایند ناخودآگاه‌اند. کهن‌الگوهای به‌کارگرفته‌شده در این اثر تمایل ساختاری نهفته‌ای را بیان می‌کنند که محتویات و فرآیندهای پویای ناخودآگاه جمعی در سیمای تصاویر ابتدایی را نشان می‌دهد. این فرآیندها و رویدادها، با تکراری پیوسته، عوامل تعیین‌کننده‌ی درونی زندگی روانی را آشکار می‌سازند. در روان‌شناسی تحلیلی، این کهن‌الگوها دارای ماهیت فردی و جمعی هستند که تعیین‌کننده‌ی نگرش‌های شخصی و رفتار اجتماعی با ویژگی‌های مثبت و منفی هستند. محتویات مثبت کهن‌الگو می‌تواند به‌طور ناخودآگاه بروز کند، سرکوب خواهد شد و انرژی آن به‌صورت منفی ظاهر می‌شود، که پس از مدتی آشفتگی‌های جدی و مهارناپذیری را در روان انسان و حاد به وجود می‌آورد.

اشمیت در این رمان انسان می‌دهد که چگونه اندیشه به‌سان زندگی و طبیعت از درون به برون می‌رود، پیش از آنکه از برون به درون آید. و اندیشیدن در خلأ آغاز می‌شود و از تهی به پُری می‌رسد و می‌تواند بار دیگر در تهی فرو افتد. انسان با خصلت‌های ویژه‌ای که دارد همواره در جست‌وجوی بازگشت به اصل خویش است. نمادها و نقش‌مایه‌ها، که محصول تأثیر تلفیق ساختار اولیه و اصلی روان هستند، زاده‌ی محرک‌های طبیعی و اجتماعی انسان است. در اسطوره‌های روح انسان جای گرفته‌اند. از این‌رو، او خالق دنیایی است که خواستار تدبیر شکل جسم و تفکر است تا بتواند تصویر نابی در آگاهی پدید آورد. هنر از آنجمله بهره‌های جسم و تفکر، اثری هنری می‌سازد، اما هویت انسانی، در این آشفتگی اختلالی، در برابر قدرت‌ها و ابرقدرت‌هایی بی‌پایه و اساس قرار می‌گیرد و هستی خوار به فراموشی می‌سپارد. این فراموشی اصل فاجعه‌ای است که این رمان به آن پرداخته است.

رویکرد مذهبی و عرفانی اشمیت نگاهی به فلسفه‌ی سرشت و فطرت انسان دارد و به موقعیت او در دنیای معاصر معترض است.

با وجود این، مبارزه‌ی انسان برای رسیدن به خویشتن فقط در خلق یک اثر

هنری نمایان می‌شود، هنری که می‌تواند در خدمت روح انسان باشد. طنز جذاب و پنهان داستان واقعیت تلخ دنیای معاصر را آشکار ساخته است. قهرمان داستان تلفیق میان تصویر دوریان گری^۱ و نوشته‌های خوزه کارلوس سوموسا است و تضاد میان اشتیاق به زندگی و آزادی را آشکار می‌سازد. اشمیت پیوسته حدود و گستره‌ی هنر را مورد پرسش قرار می‌دهد. تازیو، قهرمان داستان، در پیمانی که میان او و هنرمندی متکبر بسته می‌شود، ر تضاد میان اشتیاق به زندگی و آزادی، روح و جسمش را، مثل داستان فاوست، به وی می‌فروشد. ^۲ و خود را به‌صورت اثر هنری هولناکی درمی‌آورد که درنهایت، به‌واسطه‌ی سقراط، یحیی، می‌یابد. اشمیت معاصر به هنر زمان معاصری است که با فرصت‌طلبی، بیشتر به تجارت آثار خود می‌پردازد. از نظر ارزشی برای هنر و مخاطبان خود قائل نیستند. او با لحن نیشخندآمیزی نگاه را گران‌براز می‌کند که، بدون توجه به محتوای یک اثر، پیوسته اجسامی بدون روح را براد کسب‌وکار خود جمع‌آوری می‌کنند. داستان با ماجرای جوانی بیست‌ساله (تازیو) آغاز می‌شود که، در آستانه‌ی

۱. دوریان گری جوان خوش‌سیمما و برازنده‌ای است که فقط به زیبایی و لذت باسند است. وقتی دوست نقاش او تصویرش را در کمال زیبایی و جوانی می‌کشد، او با دیدن آن اندیشه‌ی گذشت زمان و نابودی زیبایی در اندوه عمیقی فرو می‌رود. در همان لحظه، آرزو می‌کند که چهره‌ی خودش رسته جوان و شاداب بماند و در عوض گذشت زمان و پیری به این تصویر منتقل شود. آرزویش برآورده می‌شود، او، با گذشت زمان، هر روز چهره‌ی خود را در تصویر پیرتر و فرسوده‌تر می‌بیند، ناگهان خشمگین می‌شود و با چاقویی بلند قلب مرد درون تصویر را می‌شکافد....

۲. شخصیت اصلی داستان ناراضی از زندگی است؛ روحش را در معامله‌ای با شیطان می‌فروشد. این داستان توصیفی است از فردی جاه‌طلب که به‌منظور رسیدن به موفقیت، از اخلاقیات خود دست می‌کشد. او خسته و ناامید است و تصمیم می‌گیرد برای کسب قدرت جادویی و دانش با شیطان گفت‌وگو کند. او می‌خواهد از تمام لذت‌ها و دانش این دنیا بهره‌مند شود. روح فاوست به شیطان تعلق می‌گیرد تا به‌شکل ابدی ملعون بماند، اما در پایان داستان، روح فاوست، در نتیجه‌ی رحمت الهی به بهشت برده می‌شود.

خودکشی، بر لبه‌ی صخره‌ای ایستاده و قصد دارد خود را به پایین پرتاب کند، اما ناگهان صدایی می‌شنود که از او بیست و چهار ساعت فرصت می‌خواهد.

مکالمه میان تازیو و صاحب صدا، که نامش زنوس پتر لاما است، صورت می‌گیرد. باید گفت زنوس پتر لاما بزرگ‌ترین نقاش و مجسمه‌ساز عصر خود است و قصد دارد از تازیو یک اثر هنری زنده خلق کند.

تازیو که به شهرت و جلب نظر دیگران علاقه دارد، پیشنهاد او را قبول می‌کند.

س. ب.